

Acord nacional per a l'Agenda 2030 a Catalunya

Transformar Catalunya, millorar el món: un compromís compartit amb el desenvolupament sostenible

Introducció

El 25 setembre de 2015, els estats membres de les Nacions Unides van aprovar, mitjançant la resolució “Transformar el nostre món: l'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible”¹, un nou full de ruta global sense precedents, amb 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), adoptat des de la consciència de “poder ser la primera generació que aconsegueixi posar fi a la pobresa, i l'última que encara tingui possibilitats de salvar el planeta”.

El repte és majúscul, però ineludible davant dels reptes a què fa front el nostre planeta, que estan interconnectats i requereixen una actuació col·lectiva urgent. En aquest context, la resolució aprovada per l'Assemblea General de les Nacions Unides és una crida a l'acció fins al 2030 per construir un futur millor per a tothom, i especialment per als milions de persones que han estat privades de l'oportunitat de tenir una vida digna i plena.

Tota la societat catalana, des del Govern fins a la ciutadania, les administracions locals, el món empresarial i la societat civil organitzada, se sent interpel·lada per l'Agenda 2030. Ja som moltes les organitzacions públiques i privades que estem treballant per assolir els ODS i volem compartir la feina feta i la que farem per tal de multiplicar-ne els resultats.

Amb l'Acord nacional per a l'Agenda 2030 a Catalunya i des de la profunda convicció que cal avançar col·lectivament, fem nostre el mandat del Parlament de Catalunya, expressat mitjançant la Moció 20/XII sobre l'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible².

¹ NACIONES UNIDAS. ASSEMBLEA GENERAL (2015). Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. En línia a: [Consulta: 1 setembre 2016]. També disponible en català: Generalitat de Catalunya (2017). Transformar el nostre món: L'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible. En línia a: <http://cads.gencat.cat/ca/details/detallpublicacio/Num.-21.-Transformar-el-nostre-mon-L'Agenda-2030-per-al-desenvolupament-sostenible>.

² Moció 20/XII sobre l'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible, aprovada el 9 de novembre de 2018

L'Agenda 2030: transformar el nostre món

L'Agenda 2030 pren el relleu dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni (ODM) i va més enllà, perquè suposa un canvi de paradigma en la concepció del desenvolupament sostenible i el progrés dels països i de les persones, tot respectant els límits del planeta i superant la visió nord-sud, ja que implica tots els països sense excepció. Aprovada amb ampli consens mundial, l'Agenda s'estructura en cinc grans dimensions –persones, planeta, prosperitat, pau i partenariat o aliances–, i està inspirada per cinc idees fonamentals, que compartim:

1. El sentit d'**urgència** per assolir els ODS, és a dir, per fer front als reptes i amenaces que afecten el desenvolupament sostenible a escala planetària.
2. El **potencial transformador** que tenen els ODS i les fites que els integren davant dels patrons i els models de desenvolupament que actualment condicionen la sostenibilitat del planeta.
3. El caràcter global i **universal** dels ODS, que han de ser aplicables a tots els països, partint, però, de les diferències entre cadascun.
4. La naturalesa **indivisible** dels ODS i de les seves fites, que s'han d'intentar assolir en conjunt, amb un enfocament integral i sistèmic, sense renunciar-ne a cap.
5. L'**equilibri** entre totes les dimensions del desenvolupament sostenible (l'econòmica, la social i l'ambiental).

Inspirada en aquestes cinc idees fonamentals, l'Agenda 2030 conté 17 Objectius globals de Desenvolupament Sostenible (ODS) i 169 fites que els fan possibles, que fem nostres. Són els següents:

- 1) Erradicar la **pobresa** a tot el món i en totes les seves formes.
- 2) Posar fi a la **fam**, assolir la seguretat alimentària i la millora de la nutrició, i promoure l'agricultura sostenible.
- 3) Garantir una vida **sana** i promoure el **benestar** per a totes les persones a totes les edats.
- 4) Garantir una **educació** inclusiva, equitativa i de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge durant tota la vida per a tothom.
- 5) Aconseguir la igualtat de **gènere** i apoderar totes les dones i les nenes.
- 6) Garantir la disponibilitat i una gestió sostenible de l'**aigua** i el sanejament per a totes les persones.
- 7) Garantir l'accés a una **energia** assequible, segura, sostenible i moderna per a totes les persones.
- 8) Promoure el **creixement econòmic** sostingut, inclusiu i sostenible, l'ocupació plena i productiva i el **treball digne** per a tothom.
- 9) Construir **infraestructures** resilients, promoure la **industrialització** inclusiva i sostenible i fomentar la **innovació**.
- 10) Reduir la **desigualtat** en i entre els països.
- 11) Aconseguir que les **ciutats** i els assentaments humans siguin inclusius, segurs, resilients i sostenibles.
- 12) Garantir modalitats de **consum** i **producció** sostenibles.
- 13) Adoptar mesures urgents per combatre el **canvi climàtic** i els seus efectes.
- 14) Conservar i utilitzar de forma sostenible els oceans, **mars** i recursos marins per al desenvolupament sostenible.
- 15) Protegir, restaurar i promoure l'ús sostenible dels **ecosistemes terrestres**, gestionar els boscos de manera sostenible, combatre la desertificació, aturar i revertir la degradació del sòl, i aturar la pèrdua de biodiversitat.
- 16) Promoure societats **pacífiques** i inclusives per aconseguir un desenvolupament sostenible, proporcionar accés a la **justícia** per a totes les persones i desenvolupar **institucions** eficaces, responsables i inclusives a tots els nivells.
- 17) Enfortir els mitjans per implementar i revitalitzar l'**Aliança** Mundial per al Desenvolupament Sostenible.

La visió des de Catalunya

La societat catalana vol corresponsabilitzar-se en l'assoliment dels ODS d'acord amb la responsabilitat global i local i amb la capacitat d'actuació de cada agent, vetllant per la coherència de polítiques i actuacions a totes les escales.

Les parts signants d'aquest acord ens comprometem a treballar conjuntament perquè la Catalunya del 2030 sigui sostenible i resilient al canvi climàtic, oberta al món, més justa i igualitària, solidària, diversa i integradora, garant dels drets humans i de la pau. Ens uneix una mateixa visió de futur que no deixi ningú enrere i no superi la capacitat de càrrega de la natura, fonamentada en:

- Una **societat** més inclusiva i cohesionada, que permeti a totes les persones desenvolupar el seu projecte de vida amb dignitat, sentit i benestar, independentment del seu origen, edat, raça, condicions socioeconòmiques, creences, discapacitats, orientació sexual o identitat o expressió de gènere. És a dir, una societat que vetlli per reduir la pobresa i les desigualtats econòmiques i socials, garantir l'accés a un habitatge digne i a una sanitat de qualitat i universal, així com per la defensa de la justícia climàtica i dels drets de les dones i dels infants, adolescents i joves, la diversitat sexual i de gènere de les persones LGBTI+, i les capacitats diverses de les persones.

Una societat més capacitada i apoderada, des d'un nou paradigma d'educació de qualitat, inclusiva, equitativa i al llarg de la vida, que actualitzi com s'ensenya i com s'aprèn i faci que totes les persones esdevinguin agents de canvi per a l'assoliment dels ODS.

- Una **economia** més innovadora, competitiva i eficient en l'ús dels recursos, capaç de garantir una transició justa amb mesures que garanteixin un tractament equitatiu i solidari amb les persones treballadores i el territori; basada en un teixit empresarial sòlid i amb vocació global que ofereixi unes condicions de treball digne per a tothom i sigui respectuós amb els béns comuns.

- Una **gestió del patrimoni natural i la biodiversitat** que assegurin el bon estat i la restauració dels ecosistemes i el proveïment dels serveis ambientals, així com una planificació i gestió dels hàbitats urbans i les ciutats que permetin avançar vers un model de desenvolupament urbà sostenible. Ambdós aspectes són essencials per contribuir als esforços de la comunitat internacional per fer front al canvi climàtic i adaptar-nos als seus impactes.

L'Aliança Catalunya 2030: treballem plegats per transformar Catalunya i millorar el món

Aquest acord és l'avantcambra de l'Aliança Catalunya 2030, constituïda com a resposta col·lectiva a un mandat del Parlament de Catalunya i oberta a tota la societat catalana.

D'acord amb el mandat del Parlament, podran formar part de l'Aliança els actors públics i privats que signin l'Acord nacional per a l'Agenda 2030 a Catalunya, i aportin compromisos concrets per a la localització dels ODS.

- Les entitats i organitzacions del **sector públic** reconeixem que hem de tenir un paper exemplificador i facilitador dels compromisos, així com impulsar un marc normatiu i unes polítiques públiques orientades al compliment de l'Agenda 2030. D'acord amb el principi de subsidiarietat, es posa en relleu el rol de l'àmbit local en la consecució dels ODS i el seu potencial transformador.
- L'àmbit **empresarial, sindical i professional** ens comprometem a coliderar les transformacions en tots els sectors econòmics.
- Les entitats i organitzacions representants de les **universitats i centres de recerca** ens comprometem a aportar i compartir coneixement i innovació, per dotar-nos col·lectivament de capacitat crítica i tecnològica davant dels reptes de la sostenibilitat. A més, ens comprometem a introduir en els plans d'estudi la formació en l'Agenda 2030 i a establir aliances internacionals per a l'assoliment dels ODS.
- Les entitats i organitzacions representants de la **societat civil organitzada** ens comprometem a jugar un paper articulador de la ciutadania i de pressió a les institucions per al seguiment, monitoratge i avaluació del compliment dels compromisos.
- Així mateix, reconeixem el rol de la **ciutadania**, tant a títol col·lectiu com individual, en la consecució dels ODS. En aquest sentit, posem de relleu la dimensió intergeneracional de l'Agenda 2030, que crida a la participació activa de tothom, des de la gent gran fins als infants, adolescents i joves.

Els **compromisos** que s'aportin a l'Aliança Catalunya 2030 poden estar dirigits a la formació, sensibilització i comunicació; a generar canvis interns en les organitzacions signatàries; a fomentar el treball en xarxa (local i internacional); a executar projectes per a la sostenibilitat, la construcció de la pau, el respecte pels drets humans, l'enfortiment de les societats democràtiques, o a promoure la recerca, la innovació i el desenvolupament, entre d'altres. En tot cas, han de:

- a. Incorporar una **visió holística de l'Agenda 2030**. El compromís, sempre que sigui possible, ha de ser amb els 17 ODS i, quan l'estructura i dinàmica de treball de l'actor no ho permeti,

amb ODS concrets, sota una visió transversal.

- b. Comptar amb **lideratge executiu**. Els òrgans i càrrecs directius de cada organització (tant en l'àmbit públic com privat) hi han d'estar compromesos.
- c. Estar incorporats a la **planificació estratègica** de cada organització.
- d. Formar part de l'**estratègia comunicativa** (interna i externa) de cada organització.
- e. Comptar amb un **finançament** adequat per al seu assoliment.
- f. Preveure, sempre que sigui possible, **aliances entre diversos agents** (administracions, empreses, associacions, comunitat educativa i del coneixement, mitjans de comunicació, sindicats, entre altres) i promoure models de **governança democràtica**.
- g. Ser **assolibles** i tenir esperit de **continuitat i permanència**.
- h. Estar **programats en el temps**, fins al 2030, i concretats en **accions**.
- i. Comptar amb un **sistema de monitoratge** basat en indicadors i mètriques que permetin avaluar la contribució i els impactes assolits i disposar també d'un sistema o model de **rendició de comptes** adequat a les característiques de l'Agenda 2030. Aquesta avaluació podrà servir per re-orientar les accions de cada organització i així garantir-ne l'efectivitat.

L'Aliança Catalunya 2030 té voluntat de continuïtat i permanència en el temps, més enllà de l'any 2030.

Transformarem Catalunya i millorarem el món

Tenim la responsabilitat de ser la primera generació que aconseguim posar fi a la pobresa, i l'última que encara tingui possibilitats de salvar el planeta. El futur de la humanitat i del planeta està a les nostres mans.

Les parts signants de l'Acord ens comprometem a treballar activament a favor de l'assoliment dels ODS i l'Agenda 2030, de forma conjunta, transversal i responsable, i a construir una aliança forta i dinàmica que permeti generar sinergies per fer de Catalunya i el món un lloc millor el 2030.

Tanquem l'Acord fent una crida a tota la societat catalana perquè s'hi adhereixi i ajudi a impulsar l'Aliança Catalunya 2030, per poder treballar conjuntament i assolir un futur millor.